

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА ЛІНГВІСТИКИ

КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Галузь знань: **03** – Гуманітарні науки

Спеціальність: **035** – Філологія (переклад)

Спеціалізація: **035.041** – Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Біла Церква

2021

УДК: 378.147.88 (07)

Затверджено
Науково-методичною комісією Білоцерківського НАУ
Протокол № 6 від 15.03.2021 р.

Укладачі: Цвид-Гром О.П., канд.філол.наук, доцент;
Борщовецька В.Д., канд.пед.наук, доцент;
Ігнатенко В.Д., канд.пед.наук, доцент.

Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 03 – Гуманітарні науки, спеціальності 035 – Філологія (переклад), спеціалізації 035.041 – Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська / О.П. Цвид-Гром, В.Д.Борщовецька, В.Д.Ігнатенко. Біла Церква, 2021. 56 с.

Програма містить компетентності, результати навчання, основні вимоги, особливості, структуру та зміст практичної підготовки здобувачів вищої освіти галузі знань 03 – Гуманітарні науки, спеціальності 035 – Філологія (переклад), спеціалізації 035.041 – Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська.

Рецензенти: І.С. Синельникова, канд. філол. наук
І.В. Сусліна, канд. пед. наук, директор бюро перекладів
«Адмірал».

Наскрізну програму практики схвалено методичною радою факультету права та лінгвістики, протокол № 7 від 10 лютого 2021 р.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
1. Мета і завдання практики	5
2. Види та зміст практики	6
3. Навчальна практика (переклад художніх та поетичних творів), I курс..	9
4. Навчальна практика (переклад, анотування та реферування текстів аграрного спрямування), II курс.....	15
5. Виробнича практика (переклад письмових та усних різножанрових текстів, аграрних включно, у невизначених умовах діяльності), III курс.....	21
6. Педагогічна практика (IV курс).....	29
7. Форми і методи контролю	39
8. Список використаних джерел.....	42
9. Додатки.....	45
Додаток А. Титульна сторінка звіту.....	45
Додаток Б. Титульна сторінка щоденника.....	46
Додаток В. Направлення на практику.....	47
Додаток Г. Робочі записи в щоденнику.....	48
Додаток Д. Приклад календарного плану проходження практики.....	49
Додаток Е. Відгук і оцінка роботи студента на практиці.....	50
Додаток Ж. Висновок керівника практики від кафедри.....	51
Додаток И. Зразок оформлення англо-українського термінологічного вокабулярія.....	52
Додаток К. Зразок оформлення індивідуального графіка проходження педагогічної практики.....	53
Додаток Л. Титульна сторінка звіту про результати педагогічної практики.....	54

ПЕРЕДМОВА

Практика здобувачів вищої освіти галузі знань 03 – Гуманітарні науки, спеціальності 035 – Філологія (переклад), спеціалізації 035.041 – Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська є важливим етапом у системі практичної підготовки до майбутньої професійної діяльності і є невід’ємною складовою забезпечення їх конкурентоспроможності на ринку праці.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти є обов’язковим компонентом освітньої програми підготовки фахівців спеціальності 035 – Філологія (переклад). Організація та проведення практичної підготовки здійснюється відповідно до вимог/потреб роботодавців та згідно з освітньо-професійною програмою. Під час проходження практики здобувачі вищої освіти не тільки закріплюють і поглиблюють теоретичні знання, одержані у процесі вивчення загальних та спеціальних філологічних дисциплін, а й набувають умінь і навичок практичної діяльності.

Наскрізну програму практики розроблено на основі «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 161 від 02.06.1993 р., «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України № 93 від 08.04.1993 р., наказу Міністра освіти України № 351 від 20.12.1994 р. «Про внесення змін до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», Закону України «Про вищу освіту» від 28.12.2014 р., рекомендацій щодо проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, ухвалених рішенням вченої ради Інституту інноваційних технологій і змісту освіти, протокол № 5 від 24.04.2013р «Положення про організацію освітнього процесу у Білоцерківському національному аграрному університеті», «Положення про практичну підготовку студентів Білоцерківського національного аграрного університету», Освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 03 – Гуманітарні науки, спеціальності 035 – Філологія.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою практичної підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 03 – Гуманітарні науки, спеціальності 035 – Філологія (переклад), спеціалізації 035.041 – Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська є забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі перекладу, здатних вирішувати типові та складні завдання і практичні проблеми комплексного характеру в галузі перекладу; формування загальних та фахових компетентностей філолога-перекладача з англійської на українську мову; підготовка фахівців, спроможних організувати успішну комунікацію різними мовами (англійською, німецькою, французькою, китайською) у невизначених умовах діяльності, пов'язаній з аналізом, творенням (перекладом) і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів та стилів.

Завданням практичної підготовки є поглиблення та закріплення на практиці набутих теоретичних знань з дисциплін професійної підготовки; формування у майбутніх фахівців компетентностей на розвиток здатності забезпечувати переклад наукової, технічної, суспільно-політичної, економічної та іншої спеціальної літератури, патентних описів, нормативно-технічної документації, матеріалів листування із зарубіжними організаціями, матеріалів конференцій, нарад, семінарів і т.п.; виконання у встановлені терміни усних і письмових, повних і скорочених перекладів, із точною відповідністю лексичному, стилістичному і смислового змісту оригіналів, дотримання встановлених вимог щодо наукових і технічних термінів і визначень; здійснення редагування перекладів; готування анотації та рефератів іноземної літератури і науково-технічної документації; ведення роботи з уніфікації термінів, удосконалення понять і визначень щодо тематики перекладів у відповідних галузях економіки, науки і техніки, обліку і систематизації виконаних перекладів, анотацій, рефератів.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти проводиться на базах практики, які відповідають вимогам, що визначаються закладом вищої освіти та замовниками на підготовку фахівців. Здобувачі вищої освіти можуть проходити

практику в перекладацьких, туристичних агенціях, відділах міжнародних зв'язків, організаціях, підприємствах, іноземних компаніях аграрного сектору та їх представництвах в Україні, у закладах середньої освіти, у ЗМІ та літературно-видавничій галузі.

2. ВИДИ ТА ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Відповідно до Освітньо-професійної програми спеціальності 035 – Філологія (переклад), спеціалізації 035.041 – Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та Навчального плану практика проводиться на першому, другому, третьому та четвертому курсах. Тривалість, терміни та обсяги практик визначаються освітньо-професійною програмою, що відображається у навчальних планах і графіках навчального процесу.

Курс	Семестр	Вид практики	Кількість кредитів ЄКТС
1	2	OK24 Навчальна практика (переклад художніх та поетичних творів)	6
2	4	OK25 Навчальна практика (переклад, анотування та реферування текстів аграрного спрямування)	6
3	6	OK26 Виробнича (перекладацька) практика (переклад письмових та усних різножанрових текстів, аграрних включно, у невизначених умовах діяльності)	4
4	8	ВК04 Педагогічна практика	3

Навчально-методичне керівництво і виконання програм практики для здобувачів курсів забезпечують науково-педагогічні працівники кафедри романо-германської філології та перекладу.

Керівник практики від кафедри зобов'язаний:

– ознайомити здобувачів вищої освіти – практикантів з їх правами та обов'язками під час проходження практики;

- інформувати про цілі та завдання практики;
- довести до практикантів програму практики та ознайомити з графіком її проходження;
- навчити здобувачів вищої освіти правильно оформляти матеріали практики (заповнення щоденників, складання звіту тощо);
- систематично надавати практикантам допомогу у вирішенні питань, що виникають під час проходження практики;
- здійснювати постійний контроль за проходженням практики.

Керівник практики за місцем її проходження має:

- ознайомити практикантів з діяльністю установи (підприємства, організації);
- стежити за додержанням умов практики, визначених у договорі на проходження практики здобувачами вищої освіти;
- затвердити робочий план, складений здобувачем вищої освіти (практикантом) на основі програми практики з врахуванням умов і особливостей місця практики;
- забезпечити постійне керівництво практикою здобувачів вищої освіти, давати необхідні вказівки і завдання, перевіряти їх виконання;
- після закінчення практики підписати щоденник і дати характеристику на кожного практиканта.

Здобувачі вищої освіти – практиканти під час проходження практики зобов'язані:

- перед початком практики ознайомитися з програмою практики, бути присутніми на всіх організаційно-методичних заходах і отримати необхідну консультацію в керівника практики від кафедри;
- пройти інструктаж з техніки безпеки;
- оформити належні документи, пов'язані з виїздом на місце практики;
- своєчасно прибути до місця проходження практики;

- дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку за місцем проходження практики;
- повністю виконати програму практики;
- здійснювати добір практичного матеріалу;
- вести щоденник практики;
- своєчасно захистити практику.

Після закінчення терміну практики здобувачі звітують про виконання програми. Загальна форма звітності за практику – це подання письмового звіту, підписаного та оціненого безпосередньо керівником.

Письмовий звіт разом з іншими документами (щоденник, характеристика) подаються на рецензування керівнику практики від кафедри. Звіт має містити відомості про виконання практикантом усіх розділів програми практики, аналіз розглянутих документів, висновків, список використаної літератури.

Оцінювання результатів практики проводиться за кредитно-трансферною системою навчання.

За 100- бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
75–81	C	
64–74	D	Задовільно
60–63	E	
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням

3. НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА, I курс **(переклад художніх та поетичних творів)**

Мета навчальної практики: перевірити рівень розвинутих умінь у здобувачів здійснювати переклад художніх та поетичних творів, транскрибування та оформлення артикуляційного й інтонаційного контуру читання творів зазначених жанрів, використовуючи сформовані навички у процесі навчання.

Завдання навчальної практики:

1. Прочитати і здійснити письмовий переклад українською мовою уривка художнього тексту обсягом 0,25 друкованого аркуша відомих англійських або американських письменників.

2. Укласти англо-український вокабулярій обсягом 100 лексичних одиниць.

3. Прочитати і здійснити письмовий переклад українською мовою у віршованій формі одного з поетичних творів англійського або американського поета.

4. Під час захисту продемонструвати артикуляційний та інтонаційний контури усного мовлення у процесі читання обраних для перекладу творів.

Виконання зазначеної практики спрямоване на формування наступних загальних та спеціальних компетентностей, і на досягнення ПРН, визначених в ОП.

Очікувані результати навчання:

РН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

РН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання в професійній діяльності.

РН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

РН 14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій,

суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

РН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний перекладацький аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Навчальна практика передбачає формування у здобувачів таких загальних та спеціальних компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності:

СК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

СК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

СК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

СК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів .

ЗМІСТ

навчальної практики (переклад художніх та поетичних творів)

Навчальна практика (переклад художніх та поетичних творів) є ОК 24 ОП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» першого

(бакалаврського) ОР ОС «бакалавр», обсягом 6 кредитів ECTS, формою контролю – диференційований залік.

Термін проходження навчальної практики становить 4 тижні і відбувається в кінці другого семестру. Навчальна практика передбачає:

1. Консолідацію засвоєного теоретичного матеріалу з фонетики, граматики англійської мови.
2. Формування навичок здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та філологічний аналіз текстів художнього стилю різних жанрів.
3. Розвиток умінь збирати, аналізувати, інтерпретувати мовні, літературні факти у процесі перекладу.
4. Розвиток умінь здійснювати письмовий переклад українською мовою англійського уривка художнього твору (обсягом 0,25 друкованого аркуша).
5. Самостійне опрацювання літератури з римування (для здійснення віршованого перекладу).
6. Розвиток умінь здійснювати письмовий переклад (віршована форма) українською мовою поетичного твору англійських або американських поетів.
7. Розвиток умінь оформлення правильного вимовного та інтонаційного контуру у процесі читання уривків з художніх та поетичних творів.
8. Розширення словникового потенціалу здобувачів.
9. Розвиток умінь укладати англо-український вокабулярій (обсягом 100 термінів) на основі прочитаного та перекладеного матеріалу.
10. Удосконалення навичок транскрибування з використанням символів фонематичної транскрипції.
11. Розвиток англійських умінь у говорінні на основі прочитаного (вміння визначати і вирішувати проблеми засобами англійської мови).
12. Оформлення звіту.
13. Захист практики.

Критерії оцінювання результатів навчальної практики (переклад художніх та поетичних творів)

Оцінка А «відмінно»:

- ✓ наявність повного звіту, поданого у встановлений термін ;
- ✓ відмінна оцінка у відгуці керівника практики;
- ✓ наявність письмового перекладу українською мовою уривка художнього твору визначеного обсягу, переклад якого оцінено на «відмінно» керівником практики;
- ✓ наявність письмового перекладу українською мовою у віршованій формі поетичного твору англійських або американських поетів, переклад якого оцінено на «відмінно» керівником практики;
- ✓ наявність англо-українського вокабуляря, поданого в алфавітному порядку і з транскрипцією;
- ✓ успішно і своєчасно захищено звіт практики.

Оцінка В «добре»:

- ✓ наявність повного звіту, поданого у встановлений термін ;
- ✓ добра оцінка у відгуці керівника практики;
- ✓ наявність письмового перекладу українською мовою уривка художнього твору визначеного обсягу, що містить незначні огріхи, переклад оцінено на «добре» керівником практики;
- ✓ наявність письмового перекладу українською мовою у віршованій формі поетичного твору англійських або американських поетів, що містить незначні огріхи і оцінено на «добре» керівником практики;
- ✓ наявність англо-українського термінологічного вокабуляря обсягом 100 термінів, поданого в алфавітному порядку і з транскрипцією;
- ✓ добре і своєчасно захищено звіт практики.

Оцінка С «добре»:

- ✓ наявність поданого у встановлений термін повного звіту, що має певні недоліки;
- ✓ добра оцінка в характеристиці керівника практики;
- ✓ наявність письмового перекладу українською мовою уривка художнього твору визначеного обсягу, який містить певні неточності, стилістичні, граматичні та орфографічні помилки, переклад оцінено на «добре» керівником практики;
- ✓ наявність письмового перекладу українською мовою у віршованій формі поетичного твору англійських або американських поетів, що містить певні неточності та стилістичні або граматичні помилки, і оцінено на «добре» керівником практики;
- ✓ наявність англо-українського термінологічного вокабулярю обсягом 100 термінів, поданого в алфавітному порядку і з транскрипцією, що містить незначні помилки у транскрибуванні;
- ✓ добре і своєчасно захищено звіт практики.

Оцінка D «задовільно»:

- ✓ наявність неповного звіту, що містить помилки та огріхи, поданого не в установленний термін;
- ✓ задовільна оцінка в характеристиці керівника практики;
- ✓ наявність письмового перекладу українською мовою уривка художнього твору визначеного обсягу, що свідчить про здатність самостійно робити письмовий переклад, однак містить багато неточностей, стилістичні, граматичні та орфографічні помилки, переклад оцінено на «задовільно» керівником практики;
- ✓ наявність письмового перекладу українською мовою у віршованій формі поетичного твору англійських або американських поетів, що містить багато неточностей та стилістичні або граматичні помилки, і оцінено на «задовільно» керівником практики;
- ✓ наявність англо-українського вокабулярю обсягом 100 термінів, поданого в алфавітному порядку і з транскрипцією, що містить значні помилки у транскрибуванні;

- ✓ своєчасно і задовільно захищено звіт практики.

Оцінка Е «задовільно»:

- ✓ наявність неповного звіту, що містить значні помилки, і поданого несвоєчасно;
- ✓ задовільна оцінка в характеристиці керівника практики;
- ✓ наявність письмового перекладу українською мовою уривка художнього твору визначеного обсягу, який містить багато неточностей та стилістичні, граматичні й орфографічні помилки, переклад оцінено на «задовільно» керівником практики;
- ✓ наявність письмового лінійного перекладу українською мовою поетичного твору англійських або американських поетів, що містить багато неточностей та стилістичні або граматичні помилки, і оцінено на «задовільно» керівником практики;
- ✓ наявність англо-українського вокабуляря обсягом 100 термінів, поданого в алфавітному порядку і з транскрипцією, що містить помилки у транскрибуванні;
- ✓ несвоєчасно і задовільно захищено звіт практики.

Оцінка FХ «незадовільно»:

- ✓ грубе порушення умов виконання контракту;
- ✓ невиконання програми практики;
- ✓ відсутність звіту.

4. НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА, II курс

(переклад, анотування та реферування текстів аграрного спрямування)

Мета навчальної практики: продемонструвати рівень сформованості у здобувачів наступних загальних та спеціальних компетентностей, а отже, і досягнення ними ПРН, визначених в ОП.

Мета навчальної практики – перевірити вміння здобувачів перекладати тексти аграрного спрямування різних субмов; реферувати прочитане з дотриманням формату і лексичного апарату реферування; анотувати англійською мовою україномовні статті аграрного спрямування з дотриманням формату і лексичного апарату анотування; укласти англо-український словник термінів.

Завдання навчальної практики:

1. Прочитати і здійснити письмовий переклад тексту (0,5 друкованого аркуша аграрного спрямування різних субмов.
2. Здійснити реферування прочитаного з дотриманням формату і лексичного апарату реферування.
3. Здійснити анотування англійською мовою україномовної статті аграрного спрямування з дотриманням формату і лексичного апарату анотування.
4. Укласти англо-український словник термінів.

Виконання зазначеної практики спрямоване на формування наступних загальних та спеціальних компетентностей, а, отже, і на досягнення ПРН, визначених в ОП.

Очікувані результати навчання:

РН 3. Організувати процес свого навчання.

РН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

РН 14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій,

суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

РН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний перекладацький аналіз текстів різних стилів і жанрів.

РН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

Навчальна практика передбачає формування у здобувачів таких загальних та спеціальних компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності:

СК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

СК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

СК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

СК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів .

ЗМІСТ

навчальної практики (переклад, анотування та реферування текстів аграрного спрямування)

Навчальна практика (переклад, анотування та реферування текстів аграрного спрямування) є ОК 25 ОП «Германські мови та літератури (переклад включно),

перша – англійська» першого (бакалаврського) ОР ОС «бакалавр», обсягом 6 кредитів ECTS, формою контролю – диференційований залік.

Термін проходження навчальної практики становить 4 тижні і відбувається в кінці четвертого семестру. Навчальна практика передбачає:

1. Розвиток умінь здійснювати письмовий переклад українською мовою англійського тексту аграрного спрямування обсягом 0,5 друкованого аркуша.
2. Розвиток умінь користуватися галузевими словниками на різних носіях.
3. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з питань реферування та анотування (загальні відомості).
4. Формування навичок реферування англійської статті.
5. Формування навичок анотування українською мовою англійської статті.
6. Розширення термінологічного обсягу перекладача.
7. Розвиток умінь укладання англо-українського термінологічного вокабуляря (обсягом 100 термінів) на основі прочитаного та перекладеного матеріалу.
8. Оформлення звіту.
9. Розвиток англійських умінь говоріння з фокусом на професійну діяльність (на основі результатів проходження практики).
10. Захист результатів проходження практики.

Критерії оцінювання результатів навчальної практики (переклад, анотування та реферування текстів аграрного спрямування)

Оцінка А «відмінно»:

- ✓ наявність повного звіту, поданого у встановлений термін;
- ✓ відмінна оцінка у відгуці керівника практики;
- ✓ наявність письмового перекладу текстів аграрного профілю з англійської мови на українську та реферування, переклад яких оцінено на «відмінно» керівником практики;

- ✓ наявність англomовного аотування україномовної наукової статті, що оцінено на «відмінно» керівником практики;
- ✓ наявність англо-українського термінологічного вокабулярія, поданого в алфавітному порядку і з транскрипцією;
- ✓ успішно і своєчасно захищено звіт практики.

Оцінка **В** «добре»:

- ✓ наявність повного звіту, поданого у встановлений термін;
- ✓ добра оцінка у відгуці керівника практики;
- ✓ наявність письмового перекладу текстів аграрного профілю з англійської мови на українську та реферування, що містить незначні огріхи і переклад яких оцінено на «добре» керівником практики;
- ✓ наявність англomовного аотування україномовної наукової статті, що містить незначні огріхи і оцінено на «добре» керівником практики;
- ✓ наявність англо-українського термінологічного вокабулярія обсягом 100 термінів, поданого в алфавітному порядку і з транскрипцією;
- ✓ добре і своєчасно захищено звіт практики.

Оцінка **С** «добре»:

- ✓ наявність поданого у встановлений термін повного звіту, що має певні недоліки;
- ✓ добра оцінка в характеристиці керівника практики;
- ✓ наявність письмового перекладу текстів аграрного профілю з англійської мови на українську та реферування, що містить певні неточності, стилістичні, граматичні та орфографічні помилки, переклад і реферування яких оцінено на «добре» керівником практики;
- ✓ наявність англomовного аотування україномовної наукової статті, що містить певні неточності та стилістичні або граматичні помилки, і оцінено на «добре» керівником практики;

- ✓ наявність англо-українського термінологічного вокабулярію обсягом 100 термінів, поданого в алфавітному порядку і з транскрипцією, що містить незначні помилки у транскрибуванні;

- ✓ добре і своєчасно захищено звіт практики.

Оцінка D «задовільно»:

- ✓ наявність неповного звіту, що містить помилки та огріхи, поданого не в установлений термін;

- ✓ задовільна оцінка в характеристиці керівника практики;

- ✓ наявність письмового перекладу англomовних текстів аграрного профілю з англійської мови на українську та реферування, що свідчить про здатність самостійно робити письмові переклади та реферування, які містять значні неточності, стилістичні, граматичні та орфографічні помилки, переклад та реферування яких оцінено на «задовільно» керівником практики;

- ✓ наявність англomовного анотування україномовної наукової статті, що містить багато неточностей, стилістичні або граматичні помилки, і оцінено на «задовільно» керівником практики;

- ✓ наявність англо-українського термінологічного вокабулярію обсягом 100 термінів, поданого в алфавітному порядку і з транскрипцією, що містить значні помилки у транскрибуванні;

- ✓ своєчасно і задовільно захищено звіт практики.

Оцінка E «задовільно»:

- ✓ наявність неповного звіту, поданого несвоєчасно, що містить значні помилки;

- ✓ задовільна оцінка в характеристиці керівника практики;

- ✓ наявність письмового перекладу англomовних текстів аграрного профілю з англійської мови на українську та реферування, що свідчать про здатність самостійно робити письмові переклади та реферування, містять багато неточностей у тексті-перекладі та стилістичні, граматичні й орфографічні помилок, допущено

порушення у структурі формату реферування, його мовному апараті, переклад та реферування яких оцінено на «задовільно» керівником практики;

✓ наявність англомовного анотування україномовної наукової статті, що містить багато неточностей, стилістичні або граматичні помилки, і оцінено на «задовільно» керівником практики;

✓ наявність англо-українського термінологічного вокабуляря обсягом 100 термінів, поданого в алфавітному порядку і з транскрипцією, що містить помилки у транскрибуванні.; несвоєчасно захищено звіт.

Оцінка FX «незадовільно»:

- ✓ грубе порушення умов виконання контракту;
- ✓ невиконання програми практики;
- ✓ відсутність звіту.

5. ВИРОБНИЧА (ПЕРЕКЛАДАЦЬКА) ПРАКТИКА, III курс (переклад письмових та усних різножанрових текстів, аграрних включно, у невизначених умовах діяльності)

Мета навчальної практики: закріплення й поглиблення знань, отриманих під час вивчення теоретичних курсів з лінгвістичних дисциплін; формування загальних та фахових компетентностей філолога-перекладача; підготовка фахівців, спроможних організувати успішну комунікацію різними мовами (англійською, німецькою, французькою, китайською) у невизначених умовах діяльності, пов'язаній з аналізом, творенням (перекладом) і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів та стилів, зокрема текстів аграрного профілю.

Завдання навчальної практики:

- ✓ закріпити, поглибити і розширити теоретичні та практичні знання, які студент здобув у процесі вивчення теорії і практики перекладу й індивідуальної роботи зі спеціалізованою перекладознавчою літературою;
- ✓ опанувати сучасні методи та форми організації перекладацької діяльності;
- ✓ сформувати у студентів (на базі попередньо отриманих знань), професійні вміння і навички практичної діяльності у галузі письмового та усного перекладу;
- ✓ розвинути практичні вміння і навички письмового перекладу, зокрема перекладацький аналіз тексту оригіналу, оформлення письмових перекладів, цитування, посилання на бібліографічні джерела;
- ✓ навчити студентів приймати самостійні рішення у реальних умовах роботи;
- ✓ закріпити навички редагування перекладів;
- ✓ сприяти формуванню професійної перекладацької компетенції студентів-перекладачів;
- ✓ удосконалити вміння користуватися програмами перекладацької пам'яті

(CAT tools) та різними засобами пошуку інформації у процесі виконання перекладу;

✓ виховати у студентів потреби в систематичному безперервному поновленні й удосконаленні своїх знань і вмінь та творчому їх застосуванні у практичній діяльності.

Виконання зазначеної практики спрямоване на формування наступних загальних та спеціальних компетентностей, а отже, і на досягнення ПРН, визначених в ОП.

Очікувані результати навчання:

РН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

РН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

РН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

РН 14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

РН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (перекладацький) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

РН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення та використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчання.

РН 18. Мати навички управління комплексними діями або проєктами під час розв'язання складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

Комплекс фахових компетентностей

Навчальна практика передбачає формування у здобувачів таких загальних та спеціальних компетентностей :

Загальні компетентності:

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності:

СК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

СК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

СК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною аграрною термінологією для розв'язання професійних завдань.

СК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

СК 12. Здатність до організації ділової комунікації.

ЗМІСТ

ВИРОБНИЧОЇ (ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ) ПРАКТИКИ

Зміст перекладацької практики обумовлений напрямком діяльності підприємства, організації чи установи, що є базою практики.

Перекладацька практика має містити включати усний послідовний (за потреби бази практики) та письмовий переклад різногалузевих текстів з використанням необхідних лексико-граматичних знань та методів перекладу. Використовуючи здобуту лексико-граматичну компетентність та отримані

теоретичні знання у сфері перекладознавства, студент-практикант має вільно перекладати ділові листи, протоколи, відповідну документацію організації, контракти, рекламу, спеціальну технічну літературу, загальнонаукові статті, супроводжувати переговори з іноземними партнерами, здійснювати усний послідовний переклад, тощо.

План та календарний графік проходження перекладацької практики складають керівником практики від університету та студент, і затверджує керівник практики від університету. Студенти проходять практику на посаді перекладача на базах підприємств, установ та організацій, що відповідають вимогам освітньо-професійної програми.

Зміст виробничої (перекладацької) практики:

- ознайомлення зі структурою підприємства (організації);
- ознайомлення з робочим місцем перекладача з наявною технікою та оргтехнікою;
- вивчення функціональних обов'язків перекладача;
- виконання усного послідовного перекладу (у разі виробничої необхідності);
- проведення телефонних переговорів, супроводження екскурсійної діяльності тощо (у разі виробничої необхідності);
- вивчення професійної термінології, пов'язаної з особливостями функціонування закладу;
- укладання словника-глосарія (англо-українського термінологічного вокабуляря, який містить щонайменше 200 спеціалізованих термінів відповідно до галузі діяльності базової установи.

Протягом усього періоду практики здобувач-практикант має вести щоденник практики і відвідувати консультації керівника практики від ЗВО відповідно до встановленого графіку. Після закінчення практики здобувач-практикант зобов'язаний подати у визначений термін заповнений щоденник практики,

характеристику з місця проходження практики і власний звіт про проходження практики.

Характеристика з місця проходження практики підписується керівником підприємства (організації) або його заступником і скріплюється печаткою підприємства (організації). Характеристика має містити: інформацію про місце і час проходження практики, робоче місце і функціональні обов'язки практиканта; обсяг виконаної роботи у кількості друкованих знаків (щодо письмового перекладу) та годинах (щодо усного перекладу), характеристику галузі, з текстами якої працював практикант; оцінку якості роботи практиканта за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Звіт здобувача-практиканта має містити інформацію про місце (базу практики) і час проходження практики, про робоче місце і функціональні обов'язки практиканта; зразки перекладених матеріалів обсягом 0,5 д.а. (20000 знаків з пробілами або 12 сторінок формату А4), а також термінологічний словник-мінімум (200 термінологічних одиниць); інформацію про перекладацькі труднощі та проблеми, що виникли під час роботи, і спроби їх подолання; побажання і рекомендації щодо бази практики, а також щодо інформації, яку було б доцільно включити до змісту навчання з теорії та практики перекладу; факультативно до звіту можна включати інформацію про інші види діяльності під час практики.

Загалом проходження виробничої практики складається з трьох етапів:

1. Початковий етап:

– здобувачі беруть участь у настановчій конференції, де їм надається повна інформація про зміст і тривалість практики, а також форму звітності (особливості оформлення щоденника практики, звіту і словника); зустрічаються з керівниками практики від кафедри та ознайомлюються з графіком проведення консультацій керівника практики;

– знайомляться з керівниками практики від базового підприємства (установи) та отримують завдання на період практики;

– ознайомлюються зі специфікою діяльності базового підприємства та аналогічними за тематикою матеріалами державною мовою;

- складають словник спеціальних термінів;
- консультуються з досвідченими перекладачами, які працюють на базовому підприємстві (установі).

2. Основний етап:

- здобувачі-практиканти виконують переклад спеціалізованих текстів;
- один раз на тиждень студенти відвідують консультацію, яку проводить керівник практики від університету, здають заплановану частину перекладу обсягом 0,5 д.а. (20000 знаків з пробілами або 12 сторінок формату А4), отримуючи рекомендації та зауваження від керівника;
 - складають словник спеціальних термінів з коментарями відповідно до сфери знань (сільське господарство, ветеринарна медицина, екологія, харчові технології, економіка, юриспруденція, лінгвістика тощо).

3. Заключний етап – підготовка і здача звітної документації:

- **переклад текстів** з іноземної (англійської) мови на державну, з державної мови на іноземну (англійську). Переклад текстів на аркушах А4 (шрифт – Times New Roman, кегль – 14, міжрядковий інтервал – одинарний, кількість рядків на сторінці – 44–46). Для перевірки перекладу необхідно надати оригінал текстів у друкованому або електронному вигляді.

Керівники практики від кафедри у тижневий строк перевіряють звітну документацію здобувача, оформлену в окрему папку з файлами. За кожним компонентом звітної документації підраховують кількість балів і виставляють загальну оцінку у відомість та залікову книжку студента. Оцінка може бути занижена у разі, якщо звітна документація подається здобувачем після вказаного кінцевого терміну (–10 балів);

- **щоденник** практики здобувачі здають керівникові практики від кафедри з підписом керівника базової установи та печаткою базової установи. У щоденнику практики складається відгук керівника про роботу студента-практиканта;
- **звіт** про проходження практики має містити: загальну характеристику бази практики; основну частину (переклади текстів); пропозиції та зауваження щодо перспектив розвитку та покращення роботи бази практики;

– **словник** спеціалізованих термінів (англо-український термінологічний вокабулярій) обсягом щонайменше 200 спеціалізованих термінів відповідно до галузі діяльності базової установи.

Практика завершується підсумковою конференцією, на якій керівники практики підсумовують результати роботи студентів під час проходження практики; студенти обмінюються враженнями про організацію та проведення практики; озвучують основні труднощі і проблеми, які виникали під час практики.

Критерії оцінювання

На підставі аналізу відгуку керівника базової установи або керівника від кафедри про роботу студента-практиканта, правильності оформлення звітної документації відповідно до вимог, виконання контрольного залікового перекладу студенту-практиканту виставляється підсумкова оцінка.

Навчальна/виробнича (перекладацька) практика оцінюється за 100-бальною шкалою.

№	Вид діяльності	Бали
	Переклад спеціалізованих текстів	60
	Укладання словника спеціалізованих термінів	10
	Оформлення звітної документації (щоденник)	5
	Контрольний (заліковий) переклад спеціалізованого тесту	25
	Усього:	100

Критерії оцінювання якості виконання перекладів

Основні критерії оцінювання якості виконання перекладів можна сформулювати у такий спосіб:

1) адекватність передачі фактичної інформації – перевіряється, чи правильно перекладач зрозумів зміст вихідного тексту і наскільки коректно цей зміст викладено у похідному тексті; крім того, важливою є відсутність помилок у передачі немовної інформації (цифри, графіки тощо); наявність всього фактичного матеріалу (чи не було пропусків і скорочень);

2) дотримання перекладачем відповідного стилю – у тексті перекладу стильові особливості та загальний тон викладення матеріалу має відповідати особливостям цього стилю у тексті перекладу, тобто, чи враховував студент під час виконання перекладу відмінності науково-технічного, публіцистичного та інших стилів у мовах оригіналу і перекладу;

3) лексична та граматична правильність тексту перекладу – враховуються лексичні та граматичні помилки, зроблені у тексті перекладу.

Критерії оцінювання оформлення документації з перекладацької практики

Здобувачі отримують зразки оформлення звітної документації на початку проходження практики. Вони мають правильно оформити документацію (за зразками) та вчасно надати керівникові практики. Оцінка за документацію виставляється згідно з правильністю, повнотою, грамотністю її оформлення.

Критерії оцінювання перекладацької компетенції

Рівень перекладацької компетенції практиканта визначається у результаті співробітництва керівників практики від ЗВО і базового закладу. Керівник практики від підприємства/установи оцінює такі якості практиканта як працездатність, комунікабельність, відповідальність, організованість, дотримання правил субординації тощо. За допомогою досвідчених перекладачів, які працюють на базі практики, визначається рівень професійних знань, умінь і навичок студента, які він виявив на практиці.

Керівник практики від кафедри установлює рівень перекладацької компетенції здобувача, оцінюючи матеріали, які він надає під час проходження практики, а також після проведення контрольного перекладу та інтерв'ю зі здобувачем, під час якого викладач пропонує виконати усний чи письмовий переклад.

6. ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА (IV курс)

Педагогічна практика з викладанням англійської мови у закладах середньої освіти здобувачів-фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія передбачається програмою у VIII семестрі терміном 3 тижні, що становить 3 кредити ЄКТС.

Майбутні вчителі шкіл України мають бути озброєні сучасними науковими методичними знаннями, що становлять основу їх професійної діяльності, та мати комплекс необхідних фахових умінь. У цілеспрямованому формуванні педагогічної техніки та майстерності виняткове значення має педагогічна практика студентів, у процесі якої студент має використати всі знання, навички та вміння, набуті з циклу психолого-педагогічних та методичних дисциплін.

Специфіка педагогічної практики студентів 4 року навчання полягає у самостійності виконання практикантами повноцінної професійної навчально-виховної діяльності у закладі середньої освіти.

Метою педагогічної практики є розвиток у студентів уміння здійснювати діяльність з навчання іноземної мови в навчально-виховних закладах на базі сформованості у них: іншомовної компетенції та знань основ теорії методики, педагогіки і психології, уміння поєднувати теоретичні знання майбутніх учителів з методики викладання іноземної мови з практичною діяльністю навчання учнів; забезпечення практичного пізнання студентами закономірностей професійної діяльності та оволодіння способами її організації, вміння вирішувати конкретні методичні завдання згідно з умовами педагогічного процесу; виховання у студентів потреби систематично поновлювати свої знання і творчо застосовувати їх у практичній діяльності. Студенти мають бути здатними формувати в учнів компетентності у чотирьох видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо) із застосуванням сучасних технологій та методів навчання, з урахуванням загальнометодичних, педагогічних принципів та підходів до організації освітнього процесу.

Основні **завдання** педагогічної практики полягають у:

- ✓ формуванні у практикантів уміння проводити уроки з використанням сучасних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності, формування та розвиток професійних навичок та вмінь;
- ✓ розвитку у практикантів уміння здійснювати виховну роботу у контексті вивчення іноземної мови;
- ✓ вихованні у студентів стійкого інтересу до професії вчителя, потреби у педагогічній самоосвіті;
- ✓ закріпленні, поглибленні та синтезуванні психолого-педагогічних, методичних і мовних знань у процесі їх використання для вирішення конкретних навчальних завдань;
- ✓ застосуванні студентами теорії навчання в практичній діяльності, усвідомлення її професійної значущості;
- ✓ розвитку у студентів вміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку своєї педагогічної діяльності;
- ✓ ознайомленні з сучасним станом навчально-виховної роботи в школі, передовим педагогічним досвідом;
- ✓ виробленні творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності завдяки цілеспрямованому вивченню методичних першоджерел, автентичних методичних навчальних комплексів тощо.

Виконання зазначеної практики спрямоване на формування наступних загальних та спеціальних компетентностей, а отже, і на досягнення ПРН, визначених в ОП.

Очікувані результати навчання:

РН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

РН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

РН 14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

РН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчання.

Педагогічна практика передбачає формування у здобувачів таких загальних та спеціальних компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності:

СК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

СК4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

СК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

Зміст практики

Зміст **навчально-виховної роботи** студентів під час проходження педпрактики складається з таких видів діяльності:

– ознайомлення із специфікою діяльності школи цього типу (загальноосвітньої, ліцею, гімназії та ін.);

- планування навчально-виховного процесу та проведення уроків і позакласних заходів іноземною мовою;
- відвідування та наступний аналіз уроків і позакласних заходів іноземною мовою;
- участь у роботі методичного об'єднання вчителів іноземної мови, в семінарах студентів-практикантів, у засіданнях педагогічної ради школи за результатами педагогічної практики, в підсумкових заходах педпрактики.

Зміст **позакласної роботи** студента-практиканта з іноземної мови складається з таких компонентів:

- вивчення системи роботи вчителя іноземної мови, спрямованої на формування в учнів стійкого інтересу до іноземної мови;
- вміння виховувати учнів засобами іноземної мови;
- опанування знаннями та вміннями підготовки та проведення заходів позакласної роботи з англійської мови: тижні іноземної мови, бесіди, конференції, диспути, вечори, екскурсії; випуск радіогазет, стіннівок іноземною мовою; організація клубів дружби з дітьми-носіями іноземної мови тощо.

Зміст **дослідницької роботи** студента-практиканта складається з таких компонентів:

- вивчення наукової літератури;
- узагальнення досвіду викладання іноземної мови у цій школі;
- наукові спостереження, вивчення досвіду, проведення експериментального дослідження за темами курсових або дипломних робіт;
- підготовка до друку тез виступу на навчально-методичному семінарі, конференції студентів, аспірантів, молодих вчених.

Навчально-виховна робота студентів-практикантів охоплює чотири етапи.

На *початковому етапі* педагогічної практики, яка триває перший тиждень, студент-практикант виконує такі завдання:

1. Бере участь у настановних зборах і організаційних заняттях в університеті та школі.
2. Знайомиться з класом, вивчає робочий план, журнал, розклад уроків та інші документи.

3. Складає індивідуальний план роботи педпрактики, подає його на підпис керівникам педпрактики.

4. Відвідує уроки вчителів, позакласні заходи, бере участь в їх аналізі.

5. Складає тематичний план серії уроків.

6. Складає план позакласної роботи з іноземної мови.

7. Студента допускають до проведення уроків тільки тоді, коли у нього є повний конспект уроку, підписаний вчителем, методистом від кафедри іноземних мов гуманітарних спеціальностей.

На *основному етапі* педагогічної практики, яка триває впродовж наступних чотирьох тижнів, студент-практикант виконує такі **завдання**:

1. Проводить не менше 6 уроків.

2. Готує та проводить не менше одного позакласного заходу іноземною мовою, має конспект його проведення.

3. Відвідує уроки та бере участь в їх аналізі: не менше 2-х уроків на тиждень, які проводять вчителі іноземної мови та студенти-практиканти згідно з розкладом відвідувань та взаємовідвідувань.

4. Відвідує позакласні заходи, які проводять іноземною мовою вчителі та практиканти, бере участь в їх аналізі.

На *заключному етапі* педагогічної практики тижня, що триває останній тиждень, студент-практикант виконує таку роботу:

1. Готує звітні матеріали з педагогічної практики:

– **звіт про роботу;**

– **2 плани-конспекти уроків;**

– **план-конспект виховного заходу іноземною мовою;**

– **характеристику на студента-практиканта зі школи, яку підписує директор, учитель і класний керівник.**

2. Здає звітну документацію керівникам педагогічної практики для перевірки та оцінювання.

3. Бере участь у захисті педагогічної практики.

Під час *захисту педагогічної практики* студент має:

- виявити знання принципів викладання іноземної мови у школі (загальноосвітня, ліцей, гімназія, коледж) – з позицій науковості, доступності, перспективності, зв'язку теорії з практикою тощо;
- проявити знання методів викладання іноземної мови;
- виявити знання типів уроків та вміння їх застосовувати в навчальному процесі.

Критерії оцінювання педагогічної практики

Методист-керівник педагогічної практики з іноземної мови використовує такі критерії оцінювання студентів-практикантів:

Оцінка А «відмінно»:

- ✓ якщо студент, враховуючи поради керівника практики або вчителя, використовуючи зразки методичних матеріалів, грамотно спланував урок, визначив реальні цілі, конкретні етапи та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей;
- ✓ повністю реалізовано виховний, розвиваючий та освітній потенціал уроку;
- ✓ методичні прийоми відповідають цілям етапу навчання;
- ✓ правильно визначено послідовність та співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ;
- ✓ правильно визначено об'єкти контролю на уроці та критерії їх оцінювання, використано різноманітні прийоми їх контролю;
- ✓ є чітке усвідомлення на виконання учнями мовленнєвих дій, яке встановлюється та підтримується засобами іноземної мови;
- ✓ правильно розподілено час на мовлення учнів і вчителя на уроці;
- ✓ ведення уроку іноземною мовою, раціонально використовуючи рідну, студент майже не допускає помилок, помічає помилки учнів і має мовленнєві засоби їх виправлення;
- ✓ використовує прийоми активізації всіх учнів класу і здійснює індивідуальний підхід до них;
- ✓ уміє зацікавити учнів навчальними діями, які виконуються на уроці;

- ✓ грамотно використовує технічні та інші допоміжні засоби навчання як підготовані, а також самостійно виготовлені;
- ✓ грамотно проводить дидактичні ігри;
- ✓ епізодично користується конспектом і під час уроку може скоригувати свою заплановану діяльність;
- ✓ у студента наявні усі необхідні звітні матеріали.

Оцінка В «добре»:

✓ якщо студент, враховуючи поради керівника практики або вчителя, використовуючи зразки методичних матеріалів, грамотно спланував урок, визначив реальні цілі, конкретні етапи та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей, враховуючи етапи навчання та місце уроку в серії уроків за темою, і в результаті реалізації запланованих навчальних дій цілі уроку загалом досягнуто, однак план виконано неповністю, тобто:

- ✓ не до кінця реалізовано виховний, розвиваючий та освітній потенціал уроку;
- ✓ методичні прийоми не повністю відповідають цілям етапу навчання;
- ✓ здебільшого правильно визначено послідовність та співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ;
- ✓ правильно визначено об'єкти контролю на уроці та критерії їх оцінювання, використано різноманітні прийоми їх контролю;
- ✓ не завжди правильно розподіляє час на мовлення учнів і вчителя на уроці;
- ✓ веде урок іноземною мовою, однак іноді робить несуттєві мовні помилки, які сам виправляє, а також помічає і виправляє більшість помилок учнів;
- ✓ використовує прийоми активізації всіх учнів класу, однак не завжди здійснює індивідуальний підхід до них;
- ✓ уміє зацікавити учнів більшістю навчальних дій, які виконуються на уроці;
- ✓ використовує підготовані та самостійно виготовлені унаочнення, однак методика їх використання не завжди раціональна;
- ✓ грамотно проводить дидактичні ігри;

✓ епізодично користується конспектом і під час уроку в деяких випадках може скоригувати свою діяльність;

✓ у студента наявні усі необхідні звітні матеріали.

Оцінка С «добре»:

✓ наявність поданого у встановлений термін повного звіту, що має певні недоліки;

✓ добра оцінка в характеристиці керівника практики;

✓ якщо студент, частково враховуючи поради керівника практики або вчителя, використовуючи зразки методичних матеріалів, грамотно спланував урок, визначив реальні цілі, конкретні етапи та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей, враховуючи етапи навчання та місце уроку в серії уроків за темою, і в результаті реалізації запланованих навчальних дій цілі уроку загалом досягнуто, однак план виконано неповністю і допущено низку несуттєвих помилок, тобто:

✓ не до кінця реалізовано виховний, розвиваючий та освітній потенціал уроку;

✓ методичні прийоми не завжди відповідають цілям етапу навчання;

✓ неправильно визначено послідовність та співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ;

✓ неправильно визначено об'єкти контролю на уроці та критерії їх оцінювання, використано різноманітні прийоми їх контролю;

✓ неправильно розподіляє час на мовлення учнів і вчителя на уроці;

✓ веде урок іноземною мовою з помилками ;

✓ використовує прийоми активізації всіх учнів класу, однак не завжди здійснює індивідуальний підхід до них;

✓ не вміє зацікавити учнів більшістю навчальних дій, які виконуються на уроці;

✓ використовує підготовані та самостійно виготовлені унаочнення, однак методика їх використання не завжди раціональна;

✓ не проводить дидактичні ігри;

✓ постійно користується конспектом уроку;

- ✓ у студента бракує кількох необхідних звітних матеріалів.

Оцінка D «задовільно»:

✓ якщо студент, враховуючи поради методиста або вчителя, використовуючи зразки методичних матеріалів, грамотно спланував урок, визначив цілі, етапи, методичні прийоми для досягнення поставлених цілей, і в результаті реалізації запланованих навчальних дій цілі уроку досягнуто неповністю, тобто:

- ✓ не до кінця реалізовано виховний, розвиваючий та освітній потенціал уроку;

- ✓ методичні прийоми не завжди раціональні і не відповідають меті;

- ✓ є порушення послідовності вправ та співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ;

- ✓ неправильно визначено об'єкти контролю та критерії їх оцінювання, використано одноманітні прийоми контролю;

- ✓ недостатньо чітко даються установки на виконання учнями мовленнєвих дій, встановлюються одноманітні мовленнєві контакти засобами іноземної мови;

- ✓ протягом уроку значно порушено розподіл часу на мовлення учнів і вчителя;

- ✓ у студента відсутня більшість необхідних звітних матеріалів.

Оцінка E «задовільно»:

- ✓ якщо студент не враховує поради методиста або вчителя, ігнорує зразки методичних матеріалів,

- ✓ методично неграмотно сплановано урок;

- ✓ неправильно визначає цілі, етапи уроку, методичні прийоми для досягнення цілей;

- ✓ не реалізовує виховний, розвиваючий та освітній потенціал уроку;

- ✓ методичні прийоми нераціональні і не відповідають меті;

- ✓ грубо порушується послідовність вправ та співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ;

- ✓ не визначено об'єкти контролю та критерії їх оцінювання;

✓ недостатньо чітко і неправильно даються установки на виконання учнями мовленнєвих дій, встановлюються одноманітні мовленнєві контакти засобами іноземної мови;

✓ протягом уроку неправильно розподілено час на мовлення учнів і вчителя;

✓ допускає велику кількість помилок під час мовлення іноземною мовою на уроці;

✓ відсутня більшість звітних документів.

Оцінка FX «незадовільно»:

✓ грубе порушення умов виконання договору;

✓ невиконання програми практики;

✓ відсутність звітних матеріалів.

7. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Метою контролю проходження практики здобувачів вищої освіти є виявлення та усунення недоліків і надання допомоги здобувачам вищої освіти у виконанні програми практики. На кожному етапі контролювання застосовуються специфічні методи. Поточний контроль здійснюється протягом періоду проведення практик, а також під час бесід зі здобувачами вищої освіти у дні, встановлені кафедрою для консультування здобувачів вищої освіти. Підсумкове контролювання відбувається під час звітування про виконання програми практики. Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. Після завершення навчальної практики здобувачам вищої освіти виставляють оцінки за результатами перевірки щоденників і особистого спостереження викладача під час практики. У разі виконання здобувачами вищої освіти звітів про проходження навчальної практики оцінка виставляється з урахуванням їх якості та результатів захисту.

Основним документом, що відображає підсумки практики практиканта, є звіт, тому його підготовка і складання потребують особливої уваги.

Звіт має бути оформлений за загальними вимогами, встановленими стандартами для оформлення текстових документів за таким планом:

- титульна сторінка;
- вступ: визначаються мета та завдання практики; наводяться відомості про місце (характеристика бази практики) і терміни практики;
- зміст практики: коротка характеристика виконаної роботи з усіх позицій робочої програми; зокрема, звіт з кожного пункту із зазначенням часу, витраченого на виконання роботи, здобуті знання і сформовані навички, утруднення, з якими довелося стикатися, і чинники, що їх зумовили;
- перелік підготовлених документів;
- проблемні питання, що виникали під час проходження практики, пропозиції щодо їх вирішення;
- висновки, пропозиції щодо подальшого використання бази практики; рекомендації щодо поліпшення організації практики;

– оцінка результатів практики: чи сприяла практика закріпленню здобутих теоретичних знань, формуванню практичних навичок, якою мірою виконана програма практики і яких потребує коригувань.

Щоденник практики. Здобувач вищої освіти, який направляється до базових структур для проходження практики, отримує щоденник практики. За час проходження практики здобувач зобов'язаний вести щоденник та щодня відображувати в ньому зміст та обсяг виконаної роботи. Щоденник підписує керівник практики базового органу та свій підпис скріплює печаткою.

Ще одним необхідним документом є *характеристика* – це документ індивідуального характеру, який складає та підписує керівник практики базового органу, а також затверджується його керівником та скріплюється печаткою. У характеристиці має бути відображено: рівень теоретичної підготовки здобувача; ставлення здобувача до виконання практичних обов'язків перекладача; вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності; індивідуальні якості практиканта тощо.

До матеріалів практики належать: письмові переклади, анотації, ділові листи та відповіді на них тощо. Усі матеріали здобувач складає самостійно, або вони мають бути складені за його участю, чи в його присутності. Документи необхідно систематизувати в хронологічному порядку, підшити за правилами діловодства, пронумерувати та скласти опис. Обсяг документів у матеріалах навчальної практики має становити не менш як 20 аркушів.

Захист звіту. Здобувач захищає звіт про проходження практики та її підсумки на засіданні комісії кафедри в строк, який передбачено календарним графіком проходження практики. Під час оцінювання роботи здобувача враховують звіт, характеристику, щоденник, матеріали практики, а також якість їх оформлення. Результати захисту звітів за підсумками практики та висновки профільних комісій оформлюють протоколом та заносять до відомостей, які передають у деканат факультету права та лінгвістики. Здобувачі, які не виконали програму практики та одержали незадовільну характеристику за місцем проходження практики, або одержали незадовільну оцінку під час захисту

звіту про проходження практики, проходять практику повторно в період літніх канікул. Ті здобувачі, які не пройшли практику та не захистили звіт до початку нового навчального року, відраховуються із числа здобувачів.

Звітна документація подається в окремій зброшурованій папці. Звіт практики захищає здобувач вищої освіти перед комісією кафедри. Оцінку за практику вносять у заліково-екзаменаційну відомість і залікову книжку здобувача вищої освіти.

Список літератури

1. Англо-український дипломатичний словник: понад 26000 слів і словосполучень / за ред. І.С. Біка. К.: Знання, 2006. 579 с.
2. Гороть Є. І., Коцюк Л. М., Малімон Л. К., Павлюк А. Б. Англо-український словник: 100000 слів та слосполучень. English-Ukrainian Dictionary / за заг. кер. Є. І. Гороть. Вінниця : Нова книга, 2006. 1700 с.
3. Безпаленко А. М., Грабовська Т. О., Сиротін О. С. Англійська мова для студентів біологічних та зооветеринарних спеціальностей: навчальний посібник. К.: Видавничий центр НУБіП України, 2010. 197 с.
4. Борщовецька В.Д., Пилипенко І.О. Практикум з виконання навчальної практики (переклад художніх та поетичних творів) для студентів 1 курсу філологічних спеціальностей. Біла Церква, 2021. 80 с.
5. Борщовецька В.Д., Демченко Н.С. Практикум з виконання навчальної практики (переклад, анотування та реферування текстів аграрного спрямування) для студентів 2 курсу філологічних спеціальностей. Біла Церква, 2021. 184 с.
6. Засєкіна Л. В. Когнітивна модель перекладацького процесу. Філологічні студії. 2002. № 2. С.70-76.
7. Зінов'єва Л. О. Англо-український, українсько-англійський словник: 101000 слів. Харків : Торсінг Плюс, 2013. 768 с.
8. Зубков М. Г., Мюллер В. К., Федієнко В. Сучасний англо-український та українсько-англійський словник: 200000 слів та словосполучень: вид. 2-ге, випр. та доп. Харків: Школа, 2014. 944 с.
9. Ігнатенко В.Д. Методичні рекомендації щодо організації та проведення педагогічної практики для студентів 4 курсу філологічних спеціальностей. Біла Церква, 2021. 36 с.
10. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури англ./укр. : навчальний посібник для ВНЗ. Вінниця : Нова Книга, 2004. 576 с.
11. Лебідь О. М., Камінська М. О., Мринський І. М. Англо-український словник-посібник для агрономічних спеціальностей: навчальний посібник. Херсон : Олді-плюс, 2018. 86 с.

12. Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська». Біла Церква, 2020. URL: <https://btsau.edu.ua/uk/content/osvitni-programy>.

13. Основи перекладу : курс лекцій з теорії та практики перекладу для ф-тів та ін-тів міжнародних відносин / Г. Е. Мірам та ін. Київ : Ніка-Центр, 2005. 277 с.

14. Падура М.Ф., Череповська Т.В. English for veterinary (Англійська мова для ветеринарів): навч. посіб. Львів: 2015. 256 с.

15. Практикум з методики викладання англійської мови у середніх навчальних закладах: посібник. Вид. 2-е, доп. і перероб. / під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2004. 220 с.

16. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 03 – Гуманітарні науки, спеціальність 035 – Філологія (від 20.06.2019р. № 869). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/035-filologiya-bakalavr.pdf>.

17. Сільчук О.В. English for students of agriculture: навч. посіб. К.: Ліра, 2016. 216 с.

18. Мюллер В. Сучасний словник: англо-український, українсько-англійський: 100000 слів та словосполучень, словник геогр. назв, транскрипція світового стандарту. Вид. 2-ге, випр. та доп. Харків : Школа, 2011. 752 с.

19. Ткачова Є.С. Agricultural dictionary: English-Ukrainian (Англійсько-український сільськогосподарський словник). Ірпінь: Перун, 2017. 701 с.

20. Методичні рекомендації щодо організації та проведення виробничої практики (переклад письмових та усних різножанрових текстів, аграрних включно, у невизначених умовах діяльності) для здобувачів вищої освіти зі спеціальності 035 – Філологія (переклад), першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / уклад. О.П.Цвид-Гром, В.Д.Борщовецька, В.Д.Ігнатенко. Біла Церква: БНАУ, 2021. 30 с.

21. Hymes D. The concept of communicative competence revisited. Dell Hymes. Thirty years of linguistic evolution (Edited by Martin Putz), 1992. P. 31–59.

22. Hymes D. Models of the Interaction of Language and Social Life : Toward a Descriptive Theory. Intercultural Discourse and Communication: the essential readings.

Blackwell Publishing, 2005. P. 4–17.

23. Koller W. The Concept of Equivalence and the Object of Translation Studies. *International Journal of Translation Studies*, Volume 7, Issue 2, 1995. P. 191-222.

ТИТУЛЬНА СТОРІНКА ЗВІТУ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет права та лінгвістики
Кафедра романо-германської філології та перекладу

Звіт

з навчальної практики (переклад художніх та поетичних творів)

здобувача 1 курсу ____ групи

ОП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Керівник практики:

Термін виконання практики:

**Біла Церква
2021**

ТИТУЛЬНА СТОРІНКА ЩОДЕННИКА
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет права та лінгвістики
Кафедра романо-германської філології та перекладу

ЩОДЕННИК
ВИРОБНИЧОЇ (ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ) ПРАКТИКИ
(переклад письмових та усних різножанрових текстів, аграрних включно, у
невизначених умовах діяльності)

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

Галузь знань: **03 – Гуманітарні науки**

Спеціальність: – **035 – Філологія (переклад)**

Спеціалізація: – **035.041 – Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська**

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

III курс, група _____

Керівник практики від ЗВО: _____

Керівник практики від бази практики: _____

Біла Церква

2021

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ

/є підставою для зарахування на практику/

Згідно з договором від „___” _____ 20__ року № ____, який укладено з

(повне найменування підприємства, організації, установи) направляємо на

Строки практики з «___» _____ 20__ року до

«___» _____ 20__ року

ПРИЗВИЩА, ІМЕНА ТА ПО БАТЬКОВІ СТУДЕНТІВ

В.о декана факультету права та лінгвістики _____ доц. І.В.Ковальчук

(підпис)

ПРИКЛАД КАЛЕНДАРНОГО ПЛАНУ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАТИКИ

№ з/п	Зміст	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Прибуття на базу практики, ознайомлення з правилами, Статутом та іншими нормативними документами підприємства/установи.		
2	Проведення інструктажу з техніки безпеки та охорони праці.		
3	Щоденник екскурсій підприємством, ознайомлення з місцем роботи.		
4	Виконання програми практики та індивідуального завдання (зі щотижневою перевіркою).		
5	Оформлення звіту, щоденника практики.		
6	Захист практики.		

Керівники практики:

від закладу вищої освіти

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Із планом ознайомлений: _____

(підпис керівника від підприємства)

“ ___ ” _____ 20 р.

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ АНГЛО-УКРАЇНСЬКОГО
ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО ВОКАБУЛЯРІЯ**

№	Англійський термін	Транскрипція	Переклад
1.	grazing	/'greɪzɪŋ/	випас
2.	greenhouse	/'grɪːnhaʊs/	теплиця

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ГРАФІКА ПРОХОДЖЕННЯ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет права та лінгвістики
Кафедра романо-германської філології та перекладу

**Індивідуальний графік роботи студента на період проходження педагогічної
практики**

1. Прізвище, ім'я та по батькові _____
2. Назва навчального закладу _____
3. Керівники практики _____
4. Клас, до якого прикріплено практиканта _____

5. Прізвище, ім'я та по батькові класного керівника і його спеціальності _____

6. Прізвище, ім'я та по батькові директора навчального закладу, заступника з навчальної роботи _____

7. Всього учнів _____
8. Період практики: з _____ 20__ р., до _____ 20__ р.

Перелік основних питань індивідуального графіку

Індивідуальний план складається студентом у перші 2-3 дні з початку практики. У ньому має бути охоплено навчально-виховну та культурно- масову роботу (планування, організація та проведення виховних заходів, підготовка і проведення занять тощо). **Індивідуальний графік має бути розписано щоденно, що у сумі має становити 90 годин.**

Форма індивідуального графіку

№з/п	Зміст заходу	Термін виконання	Відмітка про виконання
Навчально-виховна робота			
Позакласна робота			
Дослідницька робота			

Практикант _____ (підпис)
Керівник практики _____ (підпис)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра романо-германської філології та перекладу

ЗВІТ

студента _____ курсу

про результати педагогічної практики,
яка була проведена в період з _____ до _____

Керівник практики від закладу середньої освіти

Керівник практики від ЗВО _____

Фактичні дані про навчальну роботу

1. Навчальні роботи, де необхідно вказати:

- в яких класах були проведені уроки;
- в якому класі виконувалась робота класного керівника.

2. Кількісні показники:

- дано уроків в кожному класі;
- кількість відвіданих уроків з іноземної мови – у вчителя, у студента;
- взято участь в обговоренні (аналіз) уроків _____;
- проведено додаткових занять з учнями;
- перевірено контрольних робіт, домашніх завдань.

3. Уроки, етапи уроків з реалізації конкретних задач, які, на ваш погляд, були проведені найбільш успішно.

4. Які професійні вміння і навички Ви здобули, удосконалили під час педпрактики з іноземної мови (назвати).

5. Підготовлено і використано під час проведення уроків додаткову наочність.

5.1. Перелік виготовленої методичної наочності;

5.2. Приклад особливо ефективного використання додаткових засобів, зокрема мультимедійних;

5.3. Виготовлені методичні розробки, їх обґрунтування;

5.4. Підготовлені тези виступу.

6. Перелік опрацьованої методичної літератури, яка була використана під час педпрактики, її доцільність (назва роботи).

7. Позакласна робота з іноземної мови _____.

7.1. Перелік проведених заходів;

7.2. Основні способи формування в учнів мотивованого ставлення до іноземної мови.

8. Науково-дослідна робота: мета, вивчена література, проведені спостереження.

9. Труднощі, з якими Ви зустрічалися у процесі проходження педагогічної практики з іноземної мови.

Ви зустрілись із труднощами:

методичного характеру _____

мовного і мовленнєвого характеру _____

робота з підручниками _____

10. Побажання і рекомендації щодо поліпшення мовної і мовленнєвої, методичної підготовки студентів.

11. На конкурс кращого студента-практиканта представлено: звітну документацію, конспект уроку, методичне обладнання, конспект позакласного заходу, мова якої вивчається та інше.

Підпис студента _____

Підпис керівника практики від закладу середньої освіти _____

Підпис керівник практики від ЗВО _____

Навчальне видання

Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 03 – Гуманітарні науки, спеціальності 035 – Філологія (переклад), спеціалізації 035.041 – Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Цвид-Гром Олена Петрівна
Борщовецька Валентина Дмитрівна
Ігнатенко Вікторія Дмитрівна

Редактор: І.М.Вергелес

Комп'ютерна верстка: В.С. Мельник

Здано до складання _____ Підписано до друку _____

Формат _____ Ум. друк. арк. _____ Тираж _____

Сектор оперативної поліграфії БНАУ

09117, м. Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел. 3-11-01